

JE SKAUTING překonáný?

Dr. Karel Průcha / Dr. Karel Skála / Jaroslav Novák

Výchovný odbor Junáka
(říjen – listopad 1947)

Praha – prosinec 2003

2/ Je skauting překonaný?

Jak je na tom Junák opravdu?

Před nějakým časem jsem pro tyto stránky napsal článek stejného názvu. Jeho obsah reagoval na návrh bratrů Šantory a Kučery, předčasně uniklý z jednání Výkonné rady Junáka do skautské veřejnosti. Jejich kontroverzní návrh pobouřil tehdy řadu více či méně zasvěcených bratrů a sester (sebe nevyjímaje). To co zvedlo v obci hladinu adrenalinu byla především ta část návrhu vysvětlující, že (a proč) bude nutné zadat vypracování nového výchovného programu Junáka profesionální agentuře.

Ve svém článku jsem poukazoval na to, že inovací výchovného programu (o což zmíněnému návrhu šlo) pamatují české skautské organizace několik. A to jak Svojsíkův Svaz skautů a skautek tak i pozdější Junák. Prověřování výchovných programů vyžadovala jak doba, tak i měnícími se zájmy dětí a mládeže. Podivil jsem se však skličujícímu a v pravdě bídnému stavu dělných metodiků v Junáku současném. Neboť přesně to závěr návrhu, obou zmiňovaných bratrů, konstatoval. Z něho vyplynulo, že z důvodů totální ztráty tradičního skautského „samozásobitelství“ v této věci, bude třeba, v zájmu zamýšleného projektu, sjednat a více než tučně zaplatit profesionální pracovníky.

V prvním článku jsem argumenty proti výše popsanému návrhu hledal v pozoruhodném materiálu, který je součástí pozůstalosti po Dr. Karlu Průchovi, významném skautském pracovníkovi. Přetiskl jsem z něho, do svého článku, celé pasáže týkající se problematiky výchovného programu. Chtěl jsem tím ukázat, že se Junák (přesněji jeho Výchovný odbor za řízení právě bratra Karla Průchy) dokázal v minulosti progresivně zabývat takovými okruhy výchovy a metodiky, jejichž problémy na skautskou organizaci ještě zdaleka nedoléhaly. Zmíněná práce totiž vznikla v roce 1947, kdy Junák byl na

vrcholu svého rozmachu. Řekl jsem zde také, co byl a jaké postavení měl ve skautské organizaci Výchovný odbor. Rovněž jsem konstatoval jakou chybou se ukazuje být už více než deset let uplatňovaná praxe současného vedení Junáka – totiž naprostá absence podobného sboru. Vůbec už nemluvě o jeho dávném pěstění a rozvíjení.

Archivní materiál Výchovného odboru Junáka, nalezený v pozůstatosti bratra Průchy, má základní název: „Je skauting překonaný?“. Podnázvů má ovšem více. Jeho vyhotovení je datováno do měsíců října a listopadu 1947. Je napsán na rubu táborových dotazníků z roku 1946 (už touhle starou skautskou šetrností je sympatický, na rozdíl od dnešní, promiňte mi, pionýrské rozežranosti). Byl nepochybně vypracován pro blížící se – komunistickým pučem znemožněný – sněm Junáka ve Zlíně, v únoru 1948. Vedle závažných a mnohdy prognostických pohledů na skauting, přináší také některé návrhy změn, které bylo patrně nezbytné nechat sněmem schválit (např. chystaný povinný dotazník pro vůdce oddílů).

Jde rozhodně o práci zajímavou. Mnohá její témata nás mohou i dnes inspirovat. Stejně tak se další z nich nečekaně dotýkají našich současných problémů s ještě větší naléhavostí než v době svého vzniku. Navíc nám dosud nikde nezveřejněný materiál Výchovného odboru z roku 1947, otevírá nový pohled na jeden úsek historie českého skautingu. Karel Průcha a jeho nejbližší spolupracovníci byli totiž před únorem 1948, a zvláště po něm, pokládáni komunistující částí (nebyla malá) činovníckého sboru za křídlo pravicové reakce v Junáku. Podle této teorie, Průcha a druzi, nedělali od rána do večera nic jiného než konspiraci proti SČM (Svaz české mládeže), z jehož svazku chtěli Junáka vyvést a spolu s politickou reakcí se připravovali na návrat předmnichovských poměrů. Hodnotili jej tak někteří „bratři“ z pražského vysokoškolského roverského kmene, redaktoři „Plamenů“ i moravští autoři rudého „Junáckého manifestu“. Přesvědčovali je o tom především jejich instruktoři ze sekretariátů KSČ (Komunistická strana československa), jejichž pohledy a názory byly pak na půdě Junáka horlivě papouškovány. Však také

tihle mladí „revolucionáři“ ve skautských košilích, dokázali hned po únoru 1948 s bratrem Průchou po bolševicku zamést. V podstatě ti samí, jen o dvacet let starší, v pozicích členů stranické skupiny KSČ v Junáku, mu to znovu zopakovali brzy po sovětské okupaci, v roce 1969.

Jak a kdo v Junáku konspiroval a kam jej kdo chtěl dovést, dokazuje mimo jiné i připomínaný materiál „Je skauting překonaný?“. V době vrcholící politické krize, která zasáhla i skautskou organizaci (přelom roku 1947–48) se ideoví odpůrci bratra Průchy zabývali Junákem tak intenzivně a v takových rovinách, že skončili až u jeho demontáže (a to je pro jejich činnost velmi učesaný výraz). Bratr Průcha by nepochybně (a správně) dal svůj hlas na sněmu ve Zlíně ve prospěch návrhu, podle něhož měl Junák opustit SČM. Byl ostatně autorem hesla: „Samostatný a silný Junák plně do služeb republiky“. Na druhé straně se i v tak horké době dokázal se svým Výchovným výborem zabývat perspektivami skautingu, upevňováním jeho postavení ve společnosti, novými výchovnými metodami a programovými změnami.

Znovu jsem se do toho materiálu začel. Probíral jsem se těmi roky zažloutlými listy, sepnutými už zrezivělými sponkami. Musel jsem si počínat velmi opatrně. Papír archiválií je chatrný, rotpadá se téměř po každém doteku. Bůh ví, kde byl celou dobu věznění bratra Průchy ukryt.

Uvědomil jsem si, že jde vskutku o jedinečnou, zajímavou práci. Už také proto, že jména vyskytující se na jejich stránkách nosily skautské legendy, dnes, bohužel, dávno mrtvé. To byl také, vedle nesporné historické hodnoty, důvod, že jsem se, při jejich památce, rozhodl práci „Je skauting překonaný?“ přepsat a nabídnout ji k posouzení či využití dnešní skautské generaci.

Jiří Zachariáš - Pedro

říjen – listopad 1947

Je skauting překonaný?

Otázka, kterou jsme vybavili název naší práce, může působit v dnešní době, kdy rozmach skautingu je nad jiné přesvědčivý, nepatřícně a možná trochu panikařsky. Zvláště to musí napadnout každého z pěti set československých skautů, kteří viděli a zažili slavný a přesvědčivý úspěch skautského hnutí na letošním jamboree Míru ve Francii. Přesto však si myslíme, že naše otázka je oprávněná. Zvláště vezmeme-li v úvahu zkušenosti skautských organizací ze zemí zasažených za poslední války okupační mocí, a nebo těch, které byly nahrazeny organizacemi či hnutími tzv. „jednotné mládeže“.

V nejrůznějších evropských zemích jsme mohli už od konce dvacátých let a zvláště od druhé půle let třicátých, pozorovat jak se skautských metod a organizací zmocňují politické síly, aby je v postupném či rázném procesu nahradily mocnými (mnohdy s určením povinného členství) organizacemi mládeže, plně kontrolovanými státem, s přesnou zakázkou politického směru a výchovy v nich. Nemusíme chodit daleko pro příklady. Tento proces pamatujeme z doby okupace všichni. Je však třeba říct, že ne všichni skauti, chápali Kuratorium pro výchovu mládeže jen jako dočasný a trpný úkryt pro svou činnost. Nebylo málo těch, kteří se v systému státem kontrolované a podporované organizace mládeže vzhledli. Tou samou zkušeností prošel například i skauting francouzský jak jsme se právě letos, při nesčetných rozhovorech, návštěvách škol a táborů, mohli přesvědčit.

„Okouzlení“ z tzv. konečného docenění dobrovolné práce vůdců mládeže. Všechna podpora a propagace činností mládeže státem, přesvědčily za války řadu skautských vůdců natolik, že za ně poměrně snadno vyměnili dosavadní skautskou výchovu k občanským ctnostem a světovému skautskému bratrství. Aniž by brali

v úvahu omezující (a vymezující) moment tohoto druhu organizací svázaných s politickou mocí. Navíc s mocí kolaborující a okupační. Tyto druhy organizací mládeže nacházejí, jak ukazují zkušenosti, prostor pouze tehdy, když jsou likvidovány právě občanské svobody. I po dvou letech od konce války se u některých našich vůdců ještě setkáváme s tím, že kontrola a podpora skautingu státem (nemluvě o jejich návrzích na vytvoření jediné organizace mládeže) se jím jeví jako nejlepší řešení. Je to ovšem velmi ošidné. Státem kontrolované organizace ztrácejí svou vervu, vzruch, vzlet, mnohdy pravda neklidný, ale radostný. Placení vůdcové mládeže ze státních prostředků se stávají polovičními úředníky. Organizace je využíváno jako stroje na tvarování mladých lidí podle receptu předepsaného státní politikou. Trpí tedy všemi jejími vadami. Všimněte si, že k podobným typům organizací saháme ve chvílích, kdy se země ocitá v ohrožení či kdy právě prodělala těžkou krizi v níž se, podle nové politické reprezentace, tradiční výchovné složky nezachovaly tak jak měly. Zpravidla se „nová jednotná organizace mládeže“ postaví na mystice pochodu a lásce k vlasti. Od toho okamžiku je státní organizace mládeže nezbytně politická se vším otroctvím a sektářstvím. Dobře si všimněte nebezpečí: standardizovaná, typová, vzorová výchova, inzerovaný „pokrok“ kolektivních rozhodnutí, nedůvěra k originalitě. Jako první toto nebezpečí rozpoznal francouzský episkopát (25. července 1941), když varoval (marně) před podobnou perspektivou: „Sjednocená mládež ve službě vlasti, ano. Jednotná mládež, ne!“ „Mnozí z nás podlehli v té době, po osudné porážce Francie, tragickému omylu. Zapomněli jsme, že skauting tvoří celek: izolovat jej na upotřebitelnou metodu znamená vážně jej porušit. Musí zůstat neoddělitelný od ducha a bratrství.“ Tohle nám řekl letos v létě o situaci ve francouzském skautingu jeden z jeho vůdců Pier Delcus. Nuže co k tomu dodat? Neslyšíme kolem sebe podobné úvahy o potřebě jednotné organizace mládeže? Nezaslechli jsme, dokonce i na naší skautské půdě, názory podobné názvu naší práce? A konečně nedají se za našimi stížnostmi nad nedostatečností tábornického materiálu, kluboven a hřišť či malou společenskou prestiží skautských vůdců a vůdkyň rozpoznat podobné ten-

dence o jakých s námi hovořil na jamboree nejeden francouzský činovník? Toto nebezpečí ohrožuje skauting, navzdory tomu že jeho současný vzrůst a obliba vykazuje tendence právě opačné. Dopusíme-li to, aby se ze skautingu vytratila skromnost, nadšení, víra a zápal můžeme dosáhnout toho, že naši vůdcové budou sice lépe vycvičeni, ale rozhodně méně dynamičtí a bez zanícení. A chlapci jimi vychovávaní budou možná volit jednu politickou stranu ale rozhodně budou méně vnímaví, pozorní a podnikaví než kdysi. Jíž dnes je pro některé vůdce a zpravodaje jen takový skauting pravý, který je natištěn na oběžnících a v příručkách. Opotřebovává se stará skautská vroucnost, horlivost. (B. P. říkal: „Vůdce by se neměl učit jak dobře zpívat. Měl by vědět proč s chlapci zpívat, co zpívat a kdy zpívat. Přílišná technika je smrt nadšení, radosti, tedy i skautingu.“) Skauting nesmí z pohodlnět. Bez nenadálého, překvapujícího, nepředvídaného přestane být dobrodružstvím. Tajemství úspěchu skautingu je v tom, že odpověděl na chlapcovu potřebu úniku, navrhuje mu skutečné dobrodružství, jiné než všední život.

Je zřejmé, že skauting, který vyžaduje jednání a činorodé aktivity, málo vyhovuje mládeži unavené, sobecké, zhýčkané, pasivní, která až dosud byla do značné míry podrobena buď slepým rozkazům nebo úplnému bezvládní. Bylo tomu tak ostatně vždy. Je jisté, že některé naše prostředky a metody bude nezbytné přizpůsobit dnešní době. To ovšem vůbec neznamená, že éra skautingu se začíná uzavírat a jeho místo bude třeba postoupit organizacím státním. Trocha původní skautské představivosti a vynalézavosti nám při těchto změnách rozhodně nebudou na škodu. Duch skautingu však těmito změnami, stejně jako v minulosti, nesmí býti dotčen. Neodpovídá konečně duchu skautingu životní zásada našeho zakladatele: „Nedat se zmást“?

Nuže, zestárnul skauting? Má ještě dnes pro chlapce vzor rytíře a průkopníka civilizace svou přitažlivost? Nejeví se toto vše jako překonané? Nejsou tyto včerejší skautské vzory dnes vhodné už pouze pro vlčata? Nechtějí si dnešní skauti hrát spíše na MUŽE?

Nechtěl si hrát na to, čím se budou chtít stát později? Když chlapec vstupoval do hnutí říkal si: Chci být skautem, nyní si říká: Chci dělat skauting. Skaut se stal skutečností mezi ostatními. Není už součástí polovymyšleného, poloskutečného světa, který byl na počátku pro chlapce mytickou anticipací jeho života muže. Na tyto otázky hledejme společně odpovědi, avšak je jisté, že skauting není starou záležitostí vyšlou z módy. Ale – a to je přirozené pro takové hnutí jako je naše – naši činovníci poněkud zestárlí. Tento stav, ačkoliv je to paradoxní, nemá mnohdy co dělat s jejich skutečným věkem. Pro mládež zůstane skauting stále nový, uchová si pro ni svoji plnou svěžest, přitažlivou sílu výcviku a celý hluboký vliv za jednoho předpokladu, že vůdcové budou hrát svou skautskou úlohu poctivě, nadšeně a z plného srdce. Tam kde místo praktického skautingu převládá skauting zeleného stolu, tam lze hovořit o jeho krizi. Snad se někde může skauting provádět špatně, ale skauting špatný (a překonaný) sám o sobě není. Přesně odpovídá potřebám naší mládeže, stejně jako mládeže celého světa. Je jediným hnutím, které dovedlo nalézt rovnováhu mezi nezbytnou kázní a nezbytnou svobodou, mezi individualitou a vzájemností. Je to jediné hnutí, které spojuje bratrsky chlapce a muže v prostředí, kde osobní přesvědčení a mínění jsou někdy tak rozličná, že by jinde než ve skautingu nebyla vedle sebe snesitelná. Tyto rozhodující vlastnosti skautingu je třeba udržet novými a přitažlivými metodami. Není však třeba abychom, pokud jde o případné změny ve výchovném programu, dělali nějaké převratné plány a pokusy. Nakonec shledáme, že to k čemu jsme dospěli je již obsaženo v základních metodách skautingu.

Skautská metoda měla podivuhodný úspěch a dá se očekávat že její triumfy budou ještě větší, dokážeme-li ji správně využít. Metoda se zakládá na zásadě B. P., že „hoch musí být veden k tomu, aby se sám vychovával, místo, aby byl vyučován“. Prakticky to znamená: Podnět. Příležitost. Vedení.

Podnětem dáme chlapci poznat, jaké jsou možnosti. Příležitostí mu usnadníme jejich výkon vlastním způsobem a vedení je pak podpo-

ra jeho úsilí, jež už není jen zkoušením a pokusem. Skautští vůdcové musí o této metodě důkladně přemýšlet, je totiž mnohem snazší vyučovat než vymýšlet způsoby a prostředky, jak dostat hoča k tomu, aby se sám vychovával. Je to také jasná výzva ke všem vůdcům, aby si uchovali volnost myšlení o svém úkolu a nedali se zmást balastem úřadování a organizace.

Pravda je, že skauting ztratil něco ze své originality a nepochybně bude ztrácet dál. Ze všech stran je přijímán a napodobován, aniž by se však jeho epigoni cítili být svázáni skautskými ctnostmi, mravním kodexem, kázní a odpovědností. Napodobují se skautské metody, praktický výcvik i charakteristické prvky stejnokroje. Školní, tělovýchovné organizace, kluby a spolky a mnoho jiných, skautují. Není na nás, abychom říkali jak skautují. Není na nás, abychom si stěžovali, že jsme napodobováni. Není ostatně komu si stěžovat a bylo by to také navíc směšné. Na nás je, abychom dokázali být se skautingem stále vepředu. Náš skauting musí být nejlepším.

Shledáváme, že mládež je v zajetí nových dobrodružství: parašutismus, moderní horská a plavební technika, nadto je mezi ni vášnivý zájem o techniku motorovou a leteckou. Jsme ovšem přesvědčeni, že je třeba uchovat a nezpochybnit typ skauta s ctnostmi slibu a zákona, na druhé straně bychom měli do skautingu hlouběji zahrnout následující aktivity a techniky: Velké hry na lyžích, zimní putování nebo stálé zimní tábory, polární výpravy, zkoumání jeskyní, stavění mostků, budování kluboven, velké projekty společenské důležitosti, při nichž vzroste prestiž skautské organizace, stejně jako význam každého skauta a skautky. Na druhé straně, zcela ve shodě s B. P. je nutno ponechat chlapcům a děvčatům v maximální míře dobrodiní a jedinečnost pobytu a činností v přírodě. Některé naše zkušenosti, zvláště z posledního bouřlivého rozmachu skautingu ukazují, že by tyto správné a osvědčené cesty a cíle – aktivity v přírodě, táboření, putování – mohly být opuštěny a zapomenuty ve víru organizací, výborů, dekretů, konferencí a oběžníků. Pro ně by mohl skautský vůdce přestat mít čas na opravdový skauting. Pů-

vodní stavba skautingu je totiž prostá. Základy má postaveny z jednoduchosti, smyslu pro dobrodružství, spolehnutí se na sebe, přátelství či lepe bratrství. Tyto hodnoty bývají někdy velmi otupovány nařízeními a pokyny z našich velitelských stanů (poz. sazby: slovo velitelských v předcházející větě bych pro dnešní dobu nahradil slovem „manažerských“). Tzv. moderní skaut vyhlíží velmi zdatně a úhledně, ale dá se pochybovat, že má pravou radost z toho, co skauting poskytuje pro životní spokojenost. Můžeme se spolu s našimi mladšími bratry usmívat nad archaismem následujících slov z knihy Skauting pro hochy, to jim však neubírá na pravém smyslu a hodnotě: „K vaření užívá skaut obvyčejně svého kotlíku, v němž si může uvařit zeleninu nebo upéci maso. Avšak často bude kotlíku potřeba na pití a tak si udělá maso jinak. Obvyčejně ho napíchne na ostrou hůl a přidrží těsně nad ohněm, až se upeče. Víčko staré plechovky od biscuitů mu může posloužit jako pánev“. To je obrázek prostého skauta, který dělá jednoduchou věc s vlastní improvizací a důmyslností. O toto pojetí skautingu bychom měli trvale usilovat, nevzdalovat se od něj. Neztrácet v balastech zelených stolů, to co je na skautingu nejsvěžejší a stále přitažlivé. Skauting zatím ještě dává všechno co dělá chlapce mužným a co jej současně vášnivě baví. V budoucnosti – nechceme-li aby skauting zůstal bez zítřků – by na toto své poslání neměl zapomínat.

Doporučujeme zohlednit v junáckých stupních zdatnosti (Stezkách) tyto techniky a oblasti zájmů:

Skauting v metodě woodcraft s životem průkopníků, zálesáků, lovců – má neobyčejnou životnost stále nových překážek, nutících k vynalézavosti a duchapřítomnosti.

(vypracuje Ing. Mirko Vosátka)

Sport s důrazem na judo – pružnost a sebeovládání. Judo podněcuje a ukazuje účinnost.

(vypracuje Dr. Karel Průcha)

U tohoto bodu je rukopisná poznámka, jejím autorem je s největší pravděpodobností sám Dr. Karel Průcha: „Jedině to jsou mužové, kteří jsou sto zemřít pro vlast, kteří se mohou stát řemeslníky, konstruktéry míru a triumfovat nad zlem a nespravedlností, které způsobují války... Gandhi to věděl velmi dobře když říkal: Mohu naučit nenásilnosti toho, kdo je připraven zemřít pro svou myšlenku (ideu). Jiného ne.“

Mechanika – od 15 let, motocykl a příprava k řízení automobilu.
(vypracuje br. Jiří Svojsík)

Služba – prováděná s civilními organizacemi a s ČSČK.
(vypracuje ses. Olga Remešová)

První pomoc.
(vypracuje MUDr. Liška)

Požární ochrana.
(vypracuje br. Jandus)

Aktivní ochrana přírody – těžiště v roverském věku.
(vypracují Ing. Mirko Vosátka a br. Ludvík Böhm)

Ochrana před živelními pohromami a dopravními nehodami.
(vypracuje br. J. Novák)

Dynamismus – od 12 do 18 let potřebuje chlapec vyžít svoji odvahu, uplatnit bojovnost a odolnost, stát se silným.
(vypracuje Dr. Karel Skála)

Bratr Sláva Bursík byl Výchovným odborem pověřen předložit sněmu změny v podmínkách deseti odborných odznaků. Navrhuje současně, aby některé dříve ze soustavy vypuštěné odznaky např. Košíkář, Sedlář, Krajkářka, Kamnář apod. byly do něj, ve zvláštním oddílu, vráceny. Výchovní odbor s tímto návrhem souhlasí neboť se

mu důvod takového opatření jeví jako správný. Návrh ve své podstatě sleduje záchranu starých mizejících řemesel. Jejich nositelů a provozovatelů rok od roku ubývá. Za několik let tak mohou po těchto starých lidových řemeslech zmizet všechny stopy. V rukou schopných a prozíravých vůdců oddílů by oživení podmínek těchto odznaků (pátrání po lidových mistrech, návodech, starých receptech, původních technikách a materiálech) plnilo významnou úlohu výchovnou, ale rovněž záchrannou.

Výchovný odbor pracuje, za vedení br. Mirko Vosátky, na dokončení tzv. roverského stupně Stezky. Bude rovněž předložen sněmu. Výchovný odbor souhlasí a doporučuje opakovat i v létě roku 1948 Junáckou brigádu Šumava. Ve společnosti i ve vedení státu měla tato záslužná obnovitelská akce velký ohlas. Výchovný odbor předloží sněmu k projednání vlastní projekt s pracovním názvem „1000 dětských hřišť“. Jde o akci v níž by se uplatnily všechny skautské jednotky včetně SPJ. V součinnosti s Místními národními výbory, za jejich finanční podpory, se skauti tímto projektem zavazují vybudovat 1000 dětských hřišť. Na hřištích by bylo možno postavit klubovny, dílny. Junáci by se dále zavázali trvale se starat o údržbu takového hřiště, ochraňovat a pečovat o jeho okolí.
(projekt dopracuje Výchovný odbor do konce ledna 1948)

Politická výchova v Junáku

(návrh na sněmové usnesení, dodat do sněmových materiálů, předtím uveřejnit v Činovníku – autoři Dr. K. Skála a Dr. K. Průcha)

Na jakých politických základech stojí Junák? Je to politická a sociální doktrína v samotném prostředí života mládeže v družině a v oddíle. Tu chlapci, dívky i mladí lidé vytvářejí sociální těleso, které má své zákony, psané i nepsané; celou svou činností předvytvářející občanskou společnost. Mládež, aniž by to věděla učí se politice, podniká sociální pokus – pokus tím úchvatnější, že je prožíván dříve, než je pochopen, a tím se vytváří vnadidlo zvyků a úsudků,

kteřé se pak později mohou přenést do veřejného života. Skauting se úzkostlivě střeží dělat politiku ve všedním, obvyklém slova smyslu. Vystřihává se toho, aby vychovával mládež v pouhé stranické mentalitě. Vychovává dobré občany. Cílem skautingu je inspirovat veřejný život svými ideály, vytvářet schopné muže a ženy pro práci blaha vlasti a světové bratrství.

Skautská společnost je hluboce spjata s aspiracemi svobodomyšlných, upřímně demokratických občanů, usilujících vytvářet stále lepší formy státního i soukromého života naší národní i lidské společnosti.

Vedou k tomu tři principy:

1) Nejprve tyto hluboké aspirace mládeže ústí v rovnou příležitost všech, bez osobních výhod, bez zřetele k postavení rodiny ve společnosti, jen na základě schopností a se zřetelem k mravnímu vyztužení každého jedince.

2) Družina, oddíl i roverský kmen, to je společenství života velmi úzké v němž chlapci i dívky spojení pouty vzájemné osobní znalosti, společenstvím cíle i myšlení, pod autoritou vůdce, který je jím blízký. Tu získávají sociální kázeň, která se tu jeví jako organická potřeba společného života. Rovnováha je uskutečňována dokonale mezi poslušností a svobodou, mezi mocí a osobní samosprávou a sebevýchovou. Neexistuje tu tyranie počtu a velkých jednotek. Skautská společnost připravuje tedy mládež na formu společného života. Skautské jednotky žijí organickým životem s plnou úctou ke každé osobnosti mladého člověka i k jeho přirozenému vztahu a závislosti na nejbližše nadřazeném celku.

3) Konečně tu působí metodou, která vytváří muže a ženy působením ideálů nebo i ideálu, ale rovněž i strukturami a podmínkami, které jim vtiskují určité chování.

Pracujeme s mladou generací, která má antény k zachycování aspirací své doby. Jsme stále povinni a dokonce nuceni, abychom vní-

mali tato volání a mysleli dopředu. Stále musíme jít dopředu a pomáhat tak vytvářet budoucnost. Musíme si neustále promítat do budoucnosti obraz člověka, jakým jednou bude a přemýšlet o příštích úkolech. V tom se skauting neustále obměňuje a přesto zůstává stále věrný svým ideálům čistého života, pevného zdraví a je připravený pro svůj národ a vlast k nejvyšším obětem. Jsme si také dobře vědomi toho, že v neustálém zřeteli k potřebám a mentalitě mládeže tkví otázka života a smrti našeho hnutí.

Dotazník pro adepty junáckých vůdcovských kursů, bývalé skautské vůdce, střediskové a okrskové vůdce

(s možností doplnit – vypustit – či vůbec je nepustit)

Námět: V. Winkler - Hermadena „Psychologie des Jugend führers“, říjen – listopad 1947

- 1) Proč ses stal vůdcem. Vnitřní nebo zevní příčiny.
- 2) V kterém věku ses stal vůdcem?
- 3) Proč už nevedeš mládež?
- 4) Cítíš své vůdcovství jako vnitřní nutnost, takže by ti bylo těžkou-obětí se ho zříci?
- 5) Jsi sto, aby sis doznal, v čem spočívá tato zvláštní příčina jež tě pudí k vůdcovství?
- 6) Máš ve své činnosti nějaký pevný cíl před očima? Který?
- 7) Jaký význam (kvalitativně, ne kvantitativně) přičítáš působení skautského vedoucího? Co je podle Tvého názoru jeho cílem nebo úkolem?
- 8) Máš ve své činnosti vůdce před očima nějaký živoucí ideál?
- 9) Dáváš přednost práci s malým kroužkem nebo s velkou skupinou?
- 10) Jsou ti milejší chlapci stejného věku, nebo jsou-li rozmanitého stáří?
- 11) Který věk ti u chlapců nejlépe vyhovuje?

- 12) Je Ti výběr hochů lhostejný, nebo chceš pracovat s vybranou skupinou?
- 13) Můžeš vést chlapce jiného založení a jiných názorů než jsi sám?
- 14) Zajímá tě jednotlivec nebo celek?
- 15) Je Ti chlapec cílem nebo jen prostředkem k určitému cíli?
- 16) Jaké citové postavení máš vůči hochům? (Přítel, kamarád, rádce, hrdinný ideál, vychovatel, představená apod.)
- 17) Čím chceš hochům být? Kterou z uvedených představ?
- 18) V jakém směru působíš na hochy? (Citově, rozumově, vůlí nebo jinak.)
- 19) Zdůrazňuješ při svém působení příklad, připravení vnitřních zážitků, uvědomělý vliv nebo něco jiného?
- 20) Snažíš se u hochů především o zvýšený citový život, duševní čilost nebo pevnost charakteru?
- 21) Jsou Tvoje subjektivní názory na vedení pro Tebe rozhodující nebo se snažíš o co největší objektivnost?
- 22) Jaké duševní počínání mládeže je Ti nejmilejší? Svobodná osobnost, připojení se k Tvým názorům, či nic z obého?
- 23) Máš rád u hochů individualismus nebo raději stejné smýšlení a počínání všech nebo je Ti obé lhostejné?
- 24) Jaké postavení hochů k společnosti je Ti nejmilejší? Duch pospolitosti nebo lhostejnost chlapců k celku?
- 25) Je Tvou snahou, aby ses vžil, vcítil do každého jednotlivce?
- 26) Budí v Tobě osud a počínání jednotlivců z lidského hlediska mocný soucit?
- 27) Chceš chlapcům pomáhat vlastními zkušenostmi, nebo chceš, aby je život otrkal, či je Ti obé lhostejné?
- 28) Přeješ chlapcům svobodu, nebo dáváš přednost úzkému působení na ně?
- 29) Měříš počínání chlapců podle skautského etického pojetí?
- 30) Přeješ si, aby ve většině případů byli hoši z etického hlediska jiní, lepší?
- 31) Chceš mít vědomě na hochy výchovný vliv?
- 32) Jak se chováš vůči jednotlivým chlapcům, kteří nechtějí sledovat cíl, který jsi před nimi vytkl?

- 33) Je při Tvém vůdcovském působení tvá osoba silně v popředí nebo se držíš zcela v pozadí, nebo ani to, ani ono?
- 34) Snažíš se záměrně, abys se všemi hochy stejně jednal?
- 35) Považuješ za povinnost vůdce být ke všem stejný?
- 36) Dosahuješ vsutku takové spravedlnosti?
- 37) Cítíš se k některým být zvláště silně připoután?
- 38) Činíš si úzkého přátelství s jednotlivci?
- 39) Hovoříš s chlapci o problémech vlastního života?
- 40) Jaké postavení vůči chlapcům hledáš?
- 41) Jak si hoši vedou k Tobě?
- 42) Pociťuješ těžce, že Tě hoši nemají dost rádi?
- 43) Stává se Ti, že se chlapci snaží vymanit z Tvého vlivu?
- 44) Co v takovém případě děláš?
- 45) Myslíš, že se sám vychováváš svou činností vůdce?
- 46) Mají chlapci, aniž si to uvědomují, vliv na Tebe?
- 47) Držíš jako vůdce svou osobnost na uzdě, nebo se volně vyžíváš?
- 48) Obětuješ svou činností hochům vlastní já?
- 49) Činíš si nárok na vůdcovskou činnost?
- 50) Je Ti vnitřním strádáním, nemůžeš-li vésti?
- 51) Kladeš význam na jiné věci nebo jiné činnosti mimo vůdcovství?
- 52) Zaměstnáváš se značně těmi věcmi a rád je konáš?
- 53) Konáš každou z těchto věcí jen proto, že myslíš, že má význam pro Tvou mládež, abys je konal?
- 54) Myslíš, že má na Tebe Tvé vůdcovství neblahý vliv, činně Tě jednostranným?
- 55) Bojíš se, že se stále vydáváš a jednou že se úplně vyčerpáš?
- 56) Je Tvoje touha po vedení stále stejně silná?
- 57) Přál sis vícekrát zanechat své práce s hochy?
- 58) Pochybujete někdy o své způsobilosti?
- 59) Pochybujete někdy o ceně a o užitku svého vůdcovství?
- 60) Jaké vnitřní problémy Ti Tvé vůdcovství přináší?
- 61) Jaký je Tvůj postoj k ženám?
- 62) Cítíš ve své vůdcovské činnosti odvádění Tvé erotiky?
- 63) Změnil jsi už časem jednou či vícekrát svůj názor na vedení?
- 64) Změnil jsi vícekrát svůj názor na postoj vůči hochům?

Z pozůstalosti
Dr. Karla Průchy

ČIN
občanské sdružení
pro šíření myšlenek skautingu
a ochrany přírody
2003